

Una taca massa negra

Jordi Tomàs ha debutat en novel·la amb una obra sobre els negrers catalans
MARTA TRUJILLO

EL MAR DELS TRAÏDORS
Jordi Tomàs
Premi Lectors de l'Odissea
Editorial: Proa
(Barcelona, 2013)
Pàgines: 240
Preu: 17 euros

Quan Espanya va permetre als catalans comerciar amb tot el món, l'economia va experimentar un creixement notable, fruit bàsicament dels intercanvis amb les darreres colònies espanyoles d'Amèrica. Però quan s'escriu la revifada del comerç català en els segles XVIII i XIX, normalment hi ha lletra massa petita per analitzar el pes que va tenir el mercadeig d'esclaus sense control des de les costes africanes a Cuba i Puerto Rico. Alguns palaus luxosos d'indians a les costes catalanes es van aixecar amb negocis massa negres.

Ha estat ara l'antropòleg Jordi Tomàs, que ha viscut algun temps a l'Àfrica Occidental, qui ha volgut deixar petjada d'aquesta barbàrie amb la novel·la *El mar dels traïdors*, que recrea el viatge del vaixell *Verge de Montserrat*, l'any 1864, quan ja l'esclavitud estava gairebé abolida arreu, també a l'Estat espanyol, a excepció de les colònies americanes.

El protagonista de la narració és Antoni Riubò, acabat de graduar en medicina, que accepta la feina de metge del vaixell en un trajecte de Barcelona a Cuba passant per Sierra Leone, on ha de fer un carregament d'ivori. Però en aquell país, el producte que puja a la embarcació és una filera de més de 400 negres joves, ben encadenats, que es dirigeixen als mercats clandestins d'esclaus de les colònies del Carib.

I és el mateix Riubò qui explica la tragèdia viscuda en el vaixell durant el viatge i a partir del moment en què es proposa alliberar la mercaderia destinada a les illes.

Un personatge ingenu, ben descrit, i que cada dia deixa en el seu dietari personal i en cartes escrites a la família i els amics els seus esforços, èxits i fracassos en una lluita tan desigual. Les situacions cruentes i esgarrifoses que es viuran en el vaixell només s'entenen per la cobdícia i la deshumanització de l'entramat delictiu d'aquest comerç. Entre els responsables, els mateixos protectors que

van pagar els estudis de medicina a Riubò.

Un llibre oportú per als qui desitgen conèixer els vaivens d'una època i una activitat deshumanitzadora i criminal tolerada sense escrúpols. El llibre ressalta massa incògnites d'horror silenciades i que han deixat un excés de taques negres en la brillant i positiva etapa d'explosió del comerç marítim català en l'entrada a l'època moderna. *

El golf i la mare que el va parir

Quan una novel·la se suposa que ens explica la reunió dels tres components principals, ja veterans, de Les Roques, "el grup més famós del país [Catalunya], que en trenta anys d'història ha venut més de sis milions de discos", per fer un concert a l'Estadi Olímpic, i que el carismàtic baixista, Rai, sembla que no arribarà a temps, ens imaginem una novel·la de rock'n'roll. L'endemà en part ho és, però va més enllà, perquè barrejada amb aquesta trama de base hi ha les peripècies dels pares (i d'una germana) dels components del

grup, que s'han més o menys enriquit gràcies a ells. Pares de 70 i 80 anys perquè els *nens* ja s'acosten als 50. Tot amb humor, certa nostàlgia i un raig de *thriller*.

La xarxa de personatges està formada pel Ton Rovira, pare del Max (guitarrista) i de l'Amanda (gerent de la productora Olimp, la del grup), marit de Mari (presidenta d'Olimp) i mànager, el Ton, del discol Rai (baixista), que viu a Londres i té tendència a fer-se escàpol. El Max, que viu a Formentera amb una dona (que l'empeny al misticisme i el vegetarianisme) i un fill. L'Amanda, que

viu sola i és la més responsable de la colla, a més de mig *yupie*. La Mari, una dona ambiciosa (mare del Max i l'Amanda) que fa anar el marit (Ton) de noi dels encàrrecs. El Charlie (guitarra solista), fill de la Carme Balcells (sòcia de la Mari a l'Olimp) que s'ha separat del marit no fa gaire i que ha descobert amb el Ton les virtuts del golf (esport present des de bon començament, amb pals que esdevenen arma i fins i tot estampat de fons a la coberta de la novel·la). Que passin hores jugant junts i que tinguin prevista una escapada de cap de setmana a Escòcia, perquè és on hi ha els millors camps del món, desperta la suspicàcia de la resta de personatges. Així sona complex, però no ho és.

En calen més? De secundaris com el Panyella, el bateria del grup des de fa deu anys, el Joan Sabater (cap de producció), el Bruno (*road manager*), el Piranya (tècnic de so), i un curt etcètera. I la màfia russa de convidada especial en el paper de segrestadora. I el

